

ALMAN ANONİM ŞİRKETLER KANUNUNA GÖRE BİLÂNÇO, KÂR-ZARAR VE FAALİYET RAPORUNUN ŞEKİL VE KAPSAMI (*)

Çev. Asis. Cengiz ERDAMAR

(Çok tenkit edilen Türkiye Sermaye piyasası kanun tasarısında eksikliğine inandığımız bir konu da halka açık anonim ortaklıkların faaliyet raporları, bilanço ve kâr zarar hesapları hakkında şekil ve kapsam bakımından hiç bir emredici hüküm bulunmayışıdır. Sermaye piyasasının sağlam ve başarılı bir şekilde gelişmesinde pek önemli olan bu konu kanunlarımıza aksedebilirse, halkın yeni kurulan veya sermayesini arttırmak isteyen eski şirketlere itimadını kuvvetlendirecektir.

Hernekadar mevcut kanunlarımız şirketlerin muhasebe kayıtlarının doğru olarak yapılmasını hükümlere bağlıyorsa da, ticaret raporlarında çeşitli nedenlerle, bir çok hesapların gerçeği aksettirmeyecek şekilde isimlendirilmelerine, gruplandırılıp, tek bir isim altında belirtilmesine ve işletmenin faaliyetlerinin gerçekten uzaklaşarak aksettirilmesine engel olamamaktadır.

Bilanço ve kâr-zarar ile ilgili bir çok açıklayıcı bilginin belirtilmesi, yurdumuzdaki mevcut şartlar altında, şirketin kendi arzularına bırakılmıştır. Şirketin lehine olduğu hallerde bu bilgiler belirtilip, aleyhine olduğu anlarda ise bu bilgilere değinilmeden geçilebilir.

Bu konularda diğer ülkelerdeki uygulamalar incelenmeli, kendi bünyemize has esaslar getirilmelidir. Bu uygulamalardan biri olan, Almanya'da 1965 tarihinden itibaren yürürlükte bulunan Alman A.Ş.'ler kanunundaki «Aktiengesetz Vom. 6. September 1965» bu hususlarla ilgili maddeleri belirtmekle yetineceğiz.)

*) «Aktiengesetz Vom. 6. September 1965» den çeviri.

1965 Tarihli Alman Anonim Şirketler KANUNUNDAN

§ 149

Sene sonu hesallarının kapsamı

(1) Sene sonu hesabı, kanuni defter tutma prensiplerine uymak zorundadır. Bunlar açık ve görünür bir şekilde tanzim edilmeli ve değerlendirme kaidelerinin sınırı içinde işletmenin varlık ve gelir durumu hakkında emin bir fikir vermelidir.

(2) Aşağıdaki kaidelerde açıklanmayan hususlarda Ticaret Kanunu 1. Kitabının ticari defterler hakkındaki dördüncü paragrafı kullanılır.

§ 151

Sene bilânçosunun tasnifi

(1) İşletmenin gayesi değişik bir tasnif gerektirmiyorsa, bilânçonun geliştirilmiş bir tasnifle aşağıdaki kalemleri bozmadan, bunlara eşdeğer olması lâzımdır.

AKTİF KISIMDA :

I. Ödenmemiş Sermaye :

II. Bağlı yatırımlar :

A. Maddi kıymetler ve maddi olmayan yatırım değerleri:

1. İşletme, fabrika ve diğer binalarla alâkalı gayrimenkuller ve gayrimenkül benzeri haklar;
2. İkametgâh binalarıyla alâkalı gayrimenkuller ve gayrimenkül benzeri haklar;
3. Binalarla alâkalı olmayan gayrimenkuller ve gayrimenkül benzeri haklar;
4. 1. veya 2. numaraya dahil olmayan yabancı gayrimenkul yapıları;
5. Makineler ve makine yatırımları;

6. İşletme ve ticarethane teçhizatı;
7. İnşa halinde binalar ve yatırımlar için avanslar;
8. İmtiyazlar, ihtira hakkı ve lisanslar gibi haklar;

B. Mali yatırımlar :

1. İştirakler;
2. 1 Numaraya girmeyen yatırım servetine ait kıymetli evrak;
3. En az dört yıl vadeli alacaklar;
bunlardan gayrimenkul rehniyle teminat altına alınmış olanları;

III. Cari yatırımlar :

A. Stoklar :

1. Hammadde, yardımcı madde ve işletme maddesi, stokları;
2. Yarımamüller;
3. Mamüller ve mallar.

B. Diğer cari yatırım maddeleri :

1. II A No. 7 ye dahil olmayan, peşin ödemeler;
2. Satışlardan ve yapılan hizmetlerden doğan alacaklar;
3. Senetler;
Bunlardan merkez bankasının reeskonta kabul edebilecekleri;
4. Çekler;
5. Kasa mevcudu, merkez bankası ve posta çeki alacağı;
6. Kredi müesseselerinden alacaklar;
7. 3, 4, 8 veya 9. Numaralara, yahut II B ye girmeyen kıymetli kâğıtlar.

8. İşletmenin kendi hisse senetleri (Nominal değerleri bildirilmek suretiyle);
9. Kurum olarak veya ekseriyetle katılmış sermaye şirketi veya madenler hukukuna göre maden ocağı kooperatifinin maden hissesi miktarının nominal yatırım payları;
10. Bağlı teşebbüs alacakları;
11. Aşağıdaki şıklara göre kredilerden alacaklar,
  - a) § 89,
  - b) § 115 e ait olan;
12. Diğer varlık unsurları.

IV. Dönem ayırım hesapları :

V. Bilanço zararı :

PASİF KISIMDA :

I. Esas kapital :

II. Açık ihtiyatlar :

1. Kanuni ihtiyatlar
2. Diğer ihtiyatlar (Serbest ihtiyatlar).

III. Değer düzeltmeleri :

IV. Karşılıklar :

1. Emeklilik karşılıkları;
2. Diğer karşılıklar.

V. En az dört yıl vadeli borçlar :

1. Tahviller;
bunlardan gayrimenkul rehniyle teminat altına alın-
lar;
2. Kredi müesseselerine borçlar;
bunlardan gayrimenkul rehniyle teminat altına alın-
lar;

3. Diğer borçlar;

bunlardan gayrimenkul rehniyle teminat altına almanlar:

1 den 3 e kadar numaralar vadeleri 4 yılın altında olursa çıkarılır.

VI. Diğer borçlar :

1. Satışlardan veya yapılan işlerden doğan borçlar;
2. Poliçe kabulünden ve res'en senet tanziminden doğan borçlar;
3. V. e girmeyen, kredi müesseselerine borçlar;
4. Alınan avanslar;
5. Bağlı teşebbüslere olan borçları;
6. Diğer borçlar;

VII. Dönem ayırım hesapları :**VIII. Bilânço kârı :**

- (2) Bir şirkette herhangi bir fasıla ait bir madde kullanılmıyorsa, bu bilânçoda belirtilmez.
- (3) Bir madde birçok fasıllara ait bulunuyor, açık ve görünür şekildeki bilânço gerektiriyorsa, bu maddenin diğer fasıllara ait olduğuna dikkati çekmelidir. Bağlı teşebbüs borç ve alacakları kural olarak böyle belirtilir. Bunlar başka fasıllarda gösterilmiş ise, bu özelliğin belirtilmesi lâzımdır. Kurucu veya ekseriyetle katılmış sermaye şirketlerinin veya maden hukukuna göre kurulmuş maden ocağı kooperatiflerinin kendi hisse senetleri ve payları başka bir fasılda belirtilemez.
- (4) Amortismanlar, değer düzeltmeleri, karşılıklar ve açık ihtiyat payıyla alâkalı hususlar, özel fasıllar, yıl sonu bilânçosunda tafsilatlı olarak ele alınmalıdır. Aynı hükümler, kanun veya ana sözleşmeye göre yahut yönetim kurulu ve murakıplar meclisinin 58. maddenin 2. paragrafının esaslarına göre, açık ihtiyatların kullanılmaları, aynı şekilde açık ihtiyatların artırılmaları için de geçerlidir. Pasif kalemlerden

fazla olan aktif kalemlerin bakiyesi (bilânço kârı) yahut aktif kalemlerden fazla olan pasif kalemlerin bakiyesi (bilânço zararı) bilânçonun kapanışında dağıtılmadan ve yalınlaştırılarak, ayrı bir şekilde belirtilmelidir.

(5) Bilânçoda aşağıdaki hususlar, pasif tarafta gösterilmediği müddetçe, ayrı olarak ve tam tutarları ile belirtilmelidir.

1. Çıkartılan veya devredilen senetlerden doğan borçlar;
2. Teminat borçları, senet ve çek kefaletinden doğan borçlar;
3. Kefalet verilmiş akitlerden doğan borçlar;
4. Yabancı borçlar için kefaletlerden doğan borçlar;

Bunlar gibi karşı karşıya bulunulan eşdeğer şarta bağlı alacaklar da belirtilmelidir. Borç ve kefaletler, bağlı işletmelere karşı ise bunlar miktarlarının da belirtilmesiyle teker teker belirtilmelidir.

§ 152

Bilânço kalemleriyle alâkalı kaideler

- (1) Bağlı yatırımlarda, bilânço gününde şirketin ticari işletmesinde devamlı olarak kullanıldığı tesbit olunan kalemler belirtilmelidir. Ticari yıldaki amortismanlardaki azalmalar, artmalar ve ilâveler aynı şekilde bir hesaptan diğerine aktarmalar, bağlı yatırım kalemlerinde ayrı olarak gösterilmelidir.
- (2) Tereddüt halinde iştirakler olarak, nominal miktarı şirketin nominal kapitalinin 1/4 üne ulaşan, sermaye şirketi hisseleri, aynı şekilde maden hukukuna göre bir maden ocağı kooperatifinin 1/4 hissesine varan maden hisseleri (ki bu miktar maden ocağı kooperatifi maden hissesinin dörtte birine ulaşsın) belirtilir.
- (3) Esas sermayede hisse senetlerinin cinslerine göre toplam nominal değerleri gösterilir. Sermayeyi nominal değerle göstermek şarttır. Fazla rey hakkı veren hisse senetleri mevcutsa, esas sermaye içinde bunların ekseriyet miktarı ve diğer hisse senetleri belirtilir.
- (4) Açık ihtiyatlarda şu hususlar ayrıca belirtilir:

1. Umumi heyetin evvelki yılın kârından ayrılmasına karar verdiği miktarlar,
2. Bu ticarî yıl içinde ayrılan miktarlar,
3. Ticarî yıl içinde kullanılan miktarlar.

(5) Vergi kaideleri esasına göre ilk kullanılmalarında vergilendirilecek olan kalemler pasifte gösterilmişse, bu gibi hesaplar açık ihtiyatlardan ayrı olur ve hangi bölümlere göre ayrıldığı belirtilmek suretiyle, pasif tarafta «II a» da ihtiyat payı özel hesaplar başlığı altında gösterilir.

(6) Değer düzeltmeleri sadece mallarda, iştiraklerde, yatırım varlıklarının kıymetli kâğıtlarında ve alacakların genel kredi rizikolarında götürü değer düzeltmeleri tatbik edilir. Her bir hesaba ait olan değer düzeltmeleri 1. maddenin 2. cümlesinde söz konusu olan sınıflama gibi yapılır ve götürü değer düzeltmeleri «Alacaklarda götürü değer düzeltmeleri» olarak açıklanır.

(7) Karşılıklar şüpheli borçlarda ve henüz tamamlanmamış olan işlerin tehdit ettiği zararalarda teşkil edilebilir. Daha başka karşılıklar şu hususlarda teşkil olunurlar:

1. Ticarî yılda yapılmamış olup, gelecek hesap devresinde tekrar yapılacak olan veya yapı enkazının kaldırılmasında söz konusu olan masraflar için;
2. Kanunî sorumlulukla yapılması gerekmeyen teminat masrafları için;

Bu karşılıklar gayelerine yakın isimlendirilerek ayrı olarak gösterilirler. Başka gayeler için karşılık ayrılamaz. Emeklilik karşılıkları hesabında, devam eden emekli aidatları ve beklenen emekli aidatları için karşılıklar ayrılır.

(8) Alacaklar borçlarla, henüz kesin hesabı çıkartılmamış işler avanslarla, gayrimenkul yükümlülükleriyle gayrimenkul ipotek hakları birbirine takas veya mahsup edilemez.

Karşılıklar, değer düzeltmeleri ve ihtiyatlar borçlar olarak gösterilemezler.

(9) Dönem ayırım hesaplarında sadece şu hususlar yer alır;

1. Bu günden belli bir zaman sonra aynen ifade edilecek olan, bilânço gününden önce aktifte yer alan masraflar.
2. Pasifte bilânço gününden önce yer alan ve bu günden belli bir zaman sonra tahsil edilecek hasılatlar.

§ 153

Sabit Yatırımlardaki varlıkların değer artışı

- (1) Sabit yatırım varlıkları elde etme veya imalât maliyetlerine göre amorti edilirler ve değer düzeltmeleri 154. maddeye göre tanzim edilir. Girişler temin etme veya imalât maliyetine göre yapılır.
- (2) İmalât maliyetinin hesaplanmasında ölçülebilen faydaların hacmi ve özel değer azalmaları, aynı şekilde işletme ve imalât masraflarının imalât sırasındaki ölçülebilen miktarları hesaplanır. Dağıtım masrafları işletme ve idare masraflarına dahil edilemez.
- (3) Gayrimaddi sabit yatırımlar ödenmiş ve emek karşılığında elde edilmişse, aktif bir kalemi meydana getirirler.
- (4) Kuruluş ve kapital temini için yapılan masraflar (§ 182 den 221 e kadar) aktif kalemler olarak gösterilemezler. Ticari işletmeyi işler hale getirme masrafları sabit yatırımların kalemleri olarak aktifte gösterilir.

Bu miktar ayrı olarak gösterilir ve her ticari yılda bu en az 1/5 amortismanla itfa edilir.

- (5) İşletme veya firma değeri aktif kalem olarak gösterilmez. Teşebbüsün devir alınması mukabilinde ödenen meblağ işletmenin sabit varlıklarının, münferit değerlerini aşarsa fark sabit varlık kalemleri arasında gösterilir. Bu miktar ayrı olarak gösterilir ve sonraki her ticari yılda en az beşte biri amortismanla itfa edilir.

§ 154**Amortismanlar, Değer düzeltmeleri**

- (1) Sabit yatırımlardan faydaları zamanla sınırlanmış varlıklar, elde etme veya imalat maliyetine göre, plânlı olarak amortismanlar veya değer düzeltmeleri ile tenzil edilir. Amortisman plânı, elde etme veya imalât maliyetlerini, düzenli muhasebe esaslarına uygun bir amortisman metoduna göre, sabit varlığın büyük bir ihtimalle kullanılacağı ticarî senelere dağıtmalıdır.
- (2) Sabit yatırım varlıklarının, faydalanılmasının zamanla sınırlı olduğuna riayet etmeden plân dışı amortismanlar ve değer düzeltmeleri şu maksatlar için yapılabilir:
  1. Varlıkları kapanış günündeki en düşük değeriyle gösterebilmek, veya
  2. Gelir ve hasılat vergilerinde kabul edilen daha düşük değeriyle değerleyebilmek.

Bunlar devamlı olduğu farz edilen değer kaybında söz konusu olur. Plân dışı değerlendirme sebepleri ortadan kalksa dahi, düşük değer muhafaza edilebilir.

§ 155**Sabit yatırım varlıklarının değer artışı**

- (1) Sabit yatırım varlıkları, ikinci bentte ileri sürülen veya 3. ve 4. bentlere göre daha düşük değer kabul edilmediği müddetçe, tedarik veya imalat maliyetleriyle değerlendirilir. İmal maliyetinin hesaplanmasında § 153, bend 2 geçerlidir. Düzenli muhasebenin esaslarına uyduğu müddetçe, aynı cins döner varlıklarının değerlemesinde önce veya sonra elde edilen veya imâl edilen varlıkların önce veya belli bir sıraya uymak suretiyle kullanıldığı veya satıldığı kabul edilebilir.
- (2) Tedarik veya imal masrafları borsa veya piyasa değerinden yüksekse, bilanço gününde bu değer gösterilir. Bir borsa veya piyasa fiatı tespit edilmemişse ve tedarik veya imâl masrafları, bilanço gününde yükselen değerleri geçiyorsa, bu değer gösterilir.

- (3) 1. Yakın bir gelecekte, bu varlıkların değerinin, değer oynamaları yüzünden değiştirilmesini önlemek, makul ticari düşüncelere uyuyorsa veya,
2. Gelir ve hasılat vergileri hükümlerine uygun bulunuyorsa, bu takdirde döner varlıklar 1 veya 2 inci bentlerdeki değerlerden daha düşük değerler üzerinden değerlendirilir.
- (4) 2. ve 3. bentlere göre en düşük bir değer, bunun sebepleri artık ortadan kalksa bile, muhafaza edilebilir.

§ 156

Pasif kalemlerin terkihi

- (1) Esas sermaye nominal değeriyle gösterilir.
- (2) Borçlar geri ödeme miktarlarına, rant şeklindeki borçlar (veya taksitli) peşin değerlerine göre yazılır.
- (3) Borçların veya istikrazların geri ödeme miktarı ödemelerden yüksekse, arasındaki fark aktif taraftaki dönem ayırım hesaplarına alınır. Bu miktar ayrı bir şekilde gösterilir ve toplam ödeme zamanına bölünebilecek plâna uygun yıllık amortismanlarla itfa edilir.
- (4) Makul ticari kararlarda lüzumlu görülen yükseklikte karşılık ayrılır.

§ 157

Kâr ve Zarar hesabının sınıflandırılması

- (1) İşletmenin gayesi aynı değerde, fakat değişik bir sınıflama gerektirmiyorsa, kâr zarar hesabı aşağıdaki kalemleri sıra ile ve alt alta gösterecek şekilde tasnif edilir:

1. Satışlardan hasılat	.....
2. Mamûl ve yarımamûl ürün stoklarının artması veya azaltılması	.....
3. Diğer aktifleştirilmemiş değerler	.....

4. Toplam hasılat (Yaratılan kıymet)	.....
5. Ham-yardımcı ve işletme maddeleri ve dışarıdan alınan mallar için masraflar	.....
6. Hammadde/Hammadde sarfiyatı	.....
7. Kârlı şirketlerden, kâr getiren ve kısmî kâr getiren anlaşmalardan hasılat	.....
8. İştiraklerden gelirler	.....
9. Diğer mali yatırımlardan gelirler	.....
10. Özel faizler ve buna benzer gelirler	.....
11. Sabit yatırım varlıklarının satışından ve sabit yatırım varlıklarının ilavesinden elde edilen kârlar	.....
12. Borçların götürü değer düzeltmelerinin tenzili dolayısıyla elde edilen gelirler	.....
13. Karşılıkların ayrılmasından elde edilen kârlar	.....
14. Diğer özel gelirler Bunlardan düzensiz olanları	....
15. Zararların kabulünden doğan gelirler	.....
16. Maaş ve ücretler	.....
17. Sosyal ödemeler	.....
18. İhtiyarlara bakım ve yardım masrafı	.....
19. Maddî varlıklar ve gayri maddi yatırım değerlerinin amortismanları ve değer düzeltmeleri	.....
20. Alacaklar için yapılan götürü değer düzeltmeleri dışında kalan mali yatırım, amortisman ve değer düzeltmeleri	.....
21. Sabit yatırım varlıklarının satışından ve değer düzeltmelerinden doğan zarar-	.....

- lar (§ 151 1. bend Aktif taraf III b ye ait olanın dışında kalan) ve alacaklarda götürü değer düzeltmelerinin yapılmasından doğan zararlar .....
22. Sabit yatırım varlıklarının satışından doğan zararlar .....
23. Faiz ve benzeri giderler .....
24. Vergiler
- a) Gelir, hasılat ve servet .....
- b) Diğer .....
25. Zarar kabulünden doğan giderler .....
26. Diğer giderler .....
27. Kâr bölüşme esasına göre yapılmış müşterek teşebbüslerden veya anlaşmalardan dolayı ayrılan kârlar .....
28. Yıl kârı / Yıl zararı .....
29. Önceki yıldan kâr nakli/zarar nakli .....
30. Açık ihtiyatlardan almanlar .....
- a) Kanuni ihtiyatlardan .....
- b) Serbest ihtiyatlardan .....
31. Yıl kârından açık ihtiyatlara nakledilen
- a) Kanuni ihtiyatlara .....
- b) Serbest ihtiyatlara .....
32. Bilânço kârı/bilânço zararı .....
- (2) Bir şirkette bir fasıla ait masraf veya gelir yoksa bu hesap belirtilmez.
- (3) Aynı masraflar veya gelirler geçmiş yılın kâr-zarar hesabında diğer fasıllarda gösterilmişse, kâr-zarar hesabında bununla alakalı miktar belirtilmelidir.

(4) Bilançonun kapanış gününde şirketin hiç bir hisse senedi bir Alman borsasında resmi işlem görmemişse veya usule, bir Alman borsasında resmi işlem görmemişse veya usule, nizama uygun resmen kayıtlı ohmayan esham alışverişleri ih-tiva ediyorsa ve bir Alman borsasında resmi işlem kabulü edilmiş hisse senedi ihraz edilirse, 1. maddede 1 den 5 e kadar numaralar ayrı olarak belirtilmesi gerekir ki değildir, şu şartla ki:

1. Bilanço yekünü üç milyon Alman markını geçmiyorsa ve-

ya

2. Şirket bir aile şirketi ise ve bilanço yekünü on milyon Alman markını geçmiyorsa; Aile şirketi denince hisse senedi sahibi bir gerçek şahıs oları veya hisse senedi sahipleri gerçek şahıslardan meydana gelen, 16 Ekim 1934 tarihli (I S. 925 Nolu resmi gazete) vergi inhihak kanununun 10. maddesi 2 ve 5 nın maddesi ile amilarda kullanılan veya alâkallı olanlar amildir.

Bir aile şirketi 1. maddede göre selâhiyetini kullanıyorsa, her hisse senedi sahibi senesi sonu kar-zarar hesabının genel kur-ulunda 1. maddede tathik edilen şirketin dışında ağırtanmasını isteyebilir.

§ 158

Kar ve zarar hesabındaki kalemlerle alâkallı kaideler

(1) Ticari gayesi maddelerin istihsal veya imâlinde veya mal-ların satışından meydana gelen teşebbüslerde, satış hasılatı olarak sadece istihsal ve imâl edilen maddelerin veya mal-ların teslimi karşılığında elde edilen hasılat belirtilir.

(2) Satış hasılatı fiat indirimleri ve yapılan ödemeler düşülmek-suretiyle gösterilir, hasılatdan diğer meblağlar çıkartılmaz. (3) Kar hâlişmeyi öngören anlaşmalara göre yapılan ödemeler-İağlar alman kar payını aşarsa, aradaktaki fark zararın kabul-ünden doğan masraflar başlığı altında (§ 157 paragraf 1. Nr. 25) gösterilir. Diğer miktarlar gösterilemez.

(4) Vergiler olarak şirketin vergi borçlusu olarak ödediği mik-tar belirtilir.

arada teferruati belirtmeye ihtiyac yoktur. Değerleme ve amortisman metodlarının değerleme ve plan dışı amortisman ve diğer düzeltmelerini sonucunda işleminin kârı veya zararında bu değisiklikler dolayısıyla eskiye nazaran lichte veya aleyhte % 10 dan fazla bir fark ortaya çıkarsa ve bu fark esas sermayenin % 1,5 unu aşarsa bu ayrıca gösterilir.

(3) Her ticari raporda şu hususlar beyan edilmelidir.

1. Bir aksiyoner veya şirketin ekseriyet hissesine sahip olan tegebüsler veya buna bağli elanlar, veya lüzumlu bir kapital yükseltmesinde tanzim edilmiş mübadele ve bir hisse senedi satın alma hadını kabul etmiş elanların mevcud ve girişleri; bu hisse senedi sahiplerinden teberi yolda istifade edilmişse, gelir ve gelirin kullanımlarının belirtimesiyle, bu istifadeler raporlanır.

2. Şirketin hisse senetleri mevcud bir tabii olan veya şirketin ekseriyetle sahip olan tegebüsler veya başka şirketin hesapları için veya kuruma alacaklılar veya işletmete ekseriyetle sahip olan tegebüsler veya bir başka şirketin ekseriyetle sahip olduğu tegebüslerden biri elde edilmiş veya rehın alınmışsa; böyle hisse senetleri ticari yolda elde etme ve devir edilmişse, böylece elde etme veya devir, elde etme ve devir kıymetinin belirtimesiyle ve masrafları ile raporlanır.

3. Karşılıklı işlemlerin mevcudiyeti, ilgili müessesede bildirimle suretiyle

4. Ticari yolda lüzumlu kapital yükseltmeleri için çıkarılan hisse senetleri.

5. Kabul edilmiş kapital.

6. Ticari yolda yeni meydana gelenler ayrı belirtmek suretiyle, kâr, kira, işlemler ve buna henzer diğer haklar.

7. Bilanğodan anlaşılmayan kendi borçları için teminatlar ve mesuliyet durumları.

8. Yönetim kurulu üyelerinin, murakipler meclisinin ve meclis azalarının veya buna benzer teşkilatların her birinin, ayrı olarak teşkilatların tek tek gösterilmesiyile, iratları, masrafları, kâr hisseleri, masraflarını, teminatları,

üretleri, komisyonlar ve her türlü yan ödemeler, toplama vartat içinde ödenmeyen fakat diğer şekillerde talep halinde kullanılabilen veya diğer taleplerin arttırılmasında kullanılan vartat da bellirtilmelidir. Ticari yıl içindeki irat dısında diğer ticari yıllarda verilmiş fakat şimdiki kadar hiç bir ticari raporda gösterilmemiş iratlar da bellirtilir. Şirket yönetime kurulu üyeleri bağlı teşebbüslerden şirket için faaliyetleri delaysıyla veya bağlı teşebbüslerin münessil veya memurları irat elde ediyorsa, bu iratlar ayrı olarak bellirtilir;

9. Eski yönetime kurulu azalarının ve bunlardan bayatta kamalarının toplama vartadı. (Tazminat, tekaütük maası, hayatla kalamların iratları ve akraba seklindeki gelirleri) 8. numara 2. ve 3. cümleler manâya uygun olarak geçerlidir. Şirketin eski yönetime kurulu üyeleri veya onlardan hayatta kalamları bağlı teşebbüslerden de tazminat ve tekaütük maası aliyorlarsa bu gelirler de ayrı olarak gösterilir;

10. Ticari ve kamuni bakımlardan yurt içinde bulunan bağlı teşebbüsler, işletmenin durumunu haklarında elduga mübim değeri olan bu teşebbüslerdeki ticari hadiseler; 20. maddenin 1. veya 4. bendinde açıkladığı şekilde şirket bir işirakin meydana gelmiş; burda teşebbüsün kitme ait eldugu ve bunun, şirketin bütün bisse senelerinin dörtte birini gelip gecmediği ve ekseriyet işiraki eldugu bellirtilmelidir (§ 16 bend 1).

(4) Raport dikkat ve itina ile ve asında uygun hesap vermeye uygun elmadır. Ahmanya veya onun bir devletin iyiliği için raportör bunlarla yetinmemelidir. Raportör 3. bentte 7 ve 10 numaralarda teferriat, makul ticari kararlar göre bu hayatta şirket ve bayatt bir teşebbüse elduga mübim zararlar verecek şekilde, bellirmek lizununu duymayabilir. 3. cümleinin esaslarına göre beyanlar yapılmazsa, bu numaralardaki beyanların 3. cümlede kullanılan koruyonun sarta göre yapıldığı, ticari raporda gereken numaraların bellirilmemesiyle, açıklanmalıdır.

(5) Ticari raporda, şirketin ve murakıplar meelisinin ticari yolda veya daha önce ayrımları da dahil, bütün üyelerinin soyadları ve en az kısaltılmış bir adı bellirtilmelidir. Murakıplar meelisi başkam, onun vekili ve murakıplar meelisinin mübtemel başkam, aynı şekilde bellirtilir.